Marie Pavlenko

PITA

dióptra

«*Είμαι εσύ. Δεν έχω άλλο τραγούδι*
εκτός απ' τ' όνομά σου στα χείλη μου».

Grisélidis Réal, *Le noir est une couleur*
(1974)

«*Όταν ο πτηνοθήρας, ελεύθερος,*
έπιασε το πουλί μες στην παγίδα
ακούσαμε τον άνθρωπο να τραγουδά
σκοτώνοντας το πουλί μέσα στο χιόνι».

Maurice Carême, «L'Oiseleur»,
Entre deux mondes
(1970)

Για τον Ματίας και τον Ορελιέν

Βιγκό

Ο πατέρας μου πάντα μου έλεγε να μην εμπιστεύομαι τις κοκκινομάλλες. Ο πατέρας μου είναι λίγο μαλάκας. Όταν μιλάει, ειδικά μετά τις πέντε το απόγευμα, οι λέξεις βγαίνουν από το στόμα του σαν αδύναμες κανονιές, σαν τα βαγόνια παλιού τρένου που τρίζει. Δεν έχουν ποτέ συνοχή, είναι μάταιες. Ο γέρος μου θα μπορούσε να απαγγέλλει τη συνταγή για ένα κέικ με ελιές ή να ανακοινώνει τους τυχερούς αριθμούς του λόττο, και κανείς δεν θα καταλάβαινε τη διαφορά. Ακόμα και οι τύποι που τους τα σκάει κατεβάζοντας τα δεκάδες παστίς του τα βράδια δεν δίνουν δεκάρα. Με βοηθούν να τον κουβαλήσω έξω από το μπαρ, μου πετάνε ένα «καληνύχτα!», αλλά δεν είμαι σίγουρος ότι ξέρουν το όνομά του. Ο πατέρας μου λέγεται Ζακ, αλλά ο δικός του πατέρας ήξερε ελάχιστα να γράφει κι όταν δήλωσε τη γέννηση το έγραψε «Γιακ». Οπότε ο περισσότερος κόσμος τον φωνάζει με το όνομα που έχουν οι ξαδέλφες των δικών μας αγελάδων στα Ιμαλάια. Πολύ ωραίος τρόπος να ξεκινήσεις τη ζωή σου.

Κι όμως, τον σκέφτηκα όταν η Ρίτα πέρασε τις πόρτες του σχολείου, είπα από μέσα μου, αχ, αν ήταν εδώ, ο μπαμπάς θα

έκανε το ηλίθιο αστείο του: «*Να προσέχεις τις κοκκινομάλλες, μικρέ μου Βιγκό, οι μάγισσες ήταν κοκκινομάλλες*».

Τιμούρ

Δεν τη γνώριζα καλά, ξέρετε. Στην πραγματικότητα τη γνώρισα μέσω του Βιγκό, αλλά δεν έκανε πολλή παρέα μαζί μας. Ο Βιγκό είναι ο κολλητός μου. Του κρατούσα πίσω τα μαλλιά την πρώτη φορά που ήπιε πολύ. Εκείνο το βράδυ, κάναμε ένα πάρτι στου Σοφ – τον λένε Σοφιάν, αλλά όλοι τον φωνάζουν Σοφ. Οι γονείς του έλειπαν, είχαν πάει μαζί με τις δυο αδελφές του να επισκεφτούν κάποια θεία. Ο Βιγκό το παράκανε με τη βότκα και έγινε κομμάτια. Στο μπάνιο, πανικοβλήθηκα και σκούπισα τον εμετό του με την πιτζάμα της Λεϊλά, της μικρότερης αδελφής του Σοφ. Μετά, προσπάθησα να το κρύψω: σαν να μην έτρεχε τίποτα, ξανακρέμασα την πιτζάμα στον γάντζο, εκεί που ήταν και πριν.

Δεν θα ξεχάσω ποτέ τη φάτσα του Σοφ όταν είδε τα μισοχωνεμένα πατατάκια να έχουν στεγνώσει πάνω στα αρκουδάκια και τα ουράνια τόξα. Κάπως πλησίασε προς τα κει και η μυρωδιά με πρόδωσε. Νόμιζα ότι θα μου έσπαγε τα μούτρα. Ο Σοφ, που είναι πάντα ήρεμος, ήταν στα πρόθυρα της αποπληξίας. Επιπλέον, είχε ήδη να ασχοληθεί με κάτι λίμνες κοκκινωπού, πρασινωπού και κιτρινωπού ξερατού –πίτσες, μπισκότα με μάτσα, και πατατάκια– στο σαλόνι, με τη λεκάνη που είχε βουλώσει από ένα βουνό

κωλόχαρτο, με το χάμστερ της Λεϊλά που κάποιος το είχε βγάλει από το κλουβί του και κυκλοφορούσε ελεύθερο μέσα στο σπίτι, με κίνδυνο να το τσαλαπατήσουν και να το λιώσουν με τόσους μεθυσμένους ανά τετραγωνικό μέτρο, και τη Λένα που ήταν γυμνή στο κρεβάτι των γονιών του με έναν ψηλό τύπο που είχε κουβαλήσει η Εμέ-Μαρί. Ήμασταν δεκαπέντε χρονών κι ο Σοφ έβαλε τα κλάματα.

Δεν μιλάμε πια συχνά για εκείνη τη βραδιά, υπήρξαν άλλες αργότερα που μας βοήθησαν να το δούμε λίγο αλλιώς, αλλά για αρκετό καιρό την ονομάζαμε «Τραγωδία».

Με συγχωρείτε, δυσκολεύομαι να συγκεντρωθώ, πετάγομαι από το ένα στο άλλο. Ναι, επανέρχομαι στη Ρίτα, αλλά θα ήθελα να επισημάνω ότι το χάμστερ, ο κύριος Τζο, βρέθηκε το επόμενο πρωί να κοιμάται του καλού καιρού μέσα σε ένα κουτί με νιφάδες βρόμης.

Ο Βιγκό, ο Σοφ κι εγώ είμαστε αχώριστη τριάδα από την πρώτη λυκείου. Εγώ παίζω ντραμς, ο Σοφ κιθάρα και ο Βιγκό μπάσο, χάρη στον πατέρα μου, που τον είχε πιάσει μια λόξα πριν από δέκα χρόνια, τον πιάνουν συχνά κάτι τέτοια τον γέρο μου, και τέλος πάντων είχε αγοράσει ένα μπάσο, κι όταν πήρε χαμπάρι ότι για να παίξει έπρεπε να κάτσει να μάθει, το παράτησε σε μια γωνιά. Το πήρα εγώ και το χάρισα στον Βιγκό. Οι φωνές μας είναι τόσο χάλια, που ξυπνάνε και πεθαμένο ελέφαντα, αλλά ο χειρότερος είναι ο Σοφιάν. Με το που ανοίγει το στόμα του, σου ’ρχεται να πας να τον παρηγορήσεις, μιλάμε ακούγεται σαν να του έχει πιαστεί το πόδι σε παγίδα για λύκους.

Όταν είμαστε στο υπόγειό μου –ο πατέρας μου έχει διαμορφώσει ένα αρκετά μεγάλο μέρος του υπογείου για εμάς, με

αβγοθήκες στους τοίχους για να κόβουν τον ήχο–, γκαρίζουμε και την καταβρίσκουμε.

Ήταν το κρυφό μας μέρος, οπότε φρίκαρα λίγο όταν έσκασε μύτη ο Βιγκό μαζί με τη Ρίτα.

Κύριος Εμς

Δεν είμαι σίγουρος πώς θα μπορούσα να σας βοηθήσω... Θα κάνω ό,τι μπορώ.

Η Ρίτα ήταν καλή μαθήτρια, ειδικά στις αρχές της χρονιάς. Στη Φιλοσοφία, έχω τα παιδιά για αρκετές ώρες, την πρόσεξα αμέσως.

Θα έπρεπε να είχα αντιληφθεί κάτι, θα έπρεπε να ήμουν καλύτερος δάσκαλος. Όλοι οι συνάδελφοι το ίδιο σκέφτονται. Πώς γίνεται, ως εκπαιδευτικοί, να μην πάρουμε χαμπάρι κάτι τέτοιο;

Λένα

Την πήραμε μαζί μας για αναρρίχηση στην κλειστή πίστα όπου πάμε. Η Ρίτα είναι δυνατή κι ευλύγιστη, οπότε ήταν πολύ καλή στην αναρρίχηση.

Στην αρχή, η Εμέ-Μαρί κι εγώ ζηλεύαμε κάπως. Ξέρουμε τη

Ρομάν από την πρώτη γυμνασίου. Έχει κοιμηθεί στο σπίτι μου οκτακόσιες φορές, ξέρω γω, φωνάζει τους γονείς μου με τα μικρά τους ονόματα. Μας είχε πει όλες τις λεπτομέρειες για την πρώτη της φορά, με τον Σολάλ –έχει μετακομίσει στη Λυόν, δεν έχει νόημα να επικοινωνήσετε μαζί του, δεν ξέρει τη Ρίτα–, μαζί μάθαμε πώς να βάζουμε το προφυλακτικό, πάνω σε μπανάνες, κάναμε μέχρι και διαγωνισμούς, «ποια βάζει την καπότα πιο γρήγορα». Εγώ κερδίζω. *Κάθε φορά*.

Όταν ήρθε η Ρίτα στην αναρρίχηση μαζί μας, το καταλάβαμε: έχει πλάκα και δεν το παίζει κάπως. Δεν είναι σπαστικιά. Και είναι καλοσυνάτη.

Ξεχνάμε πόσο σημαντική είναι η καλοσύνη. Στην κοινωνία μας, πρέπει να είσαι συνέχεια η καλύτερη –ακόμα και στο να βάζεις καπότες στις μπανάνες–, να είσαι η πιο έτσι, η πιο αλλιώς. Και τ' αγόρια το ίδιο: ο πιο γρήγορος, ο πιο αστείος, ο πιο δεν-ξέρω-τι. Αλλά όσους είναι καλοί τους περνάμε συνήθως για χαζούς. Δεν είναι πολύ ανταγωνιστική η καλοσύνη, είναι ανόητη, χαζοχαρούμενη, όλα αυτά τέλος πάντων με τα οποία δεν θέλουμε να μας συνδέουν.

Με τη Ρίτα, κατάλαβα ότι γίνεται να είσαι καλή χωρίς να αφήνεις να σε πατάνε οι άλλοι.

Σ' αυτόν τον σκατόκοσμο, το να μπορείς να ζεις κανονικά παραμένοντας καλός είναι σαν να έχεις μαγικές δυνάμεις, γαμώτο.

Μου λείπει η Ρίτα.

Ρομάν

Ήταν το πρώτο μάθημα της χρονιάς, και σαν να μην έφτανε αυτό, ήταν και Φιλοσοφία. Ο κύριος Εμς, ο καθηγητής μας, ήταν καινούριος. Δεν ήξερε ότι και η Ρίτα ήταν καινούρια. Φορούσε ένα κόκκινο φούτερ, και πάντα είναι καλό σημάδι ένας καθηγητής Φιλοσοφίας με κόκκινο φούτερ, έτσι δεν είναι; Δεν το έβγαλε παρά τη ζέστη, ο ήλιος έμπαινε από τα παράθυρα, ίδρωνα με το λευκό μπλουζάκι μου και σκεφτόμουν: Πάλι καλά, το σωστό χρώμα διάλεξες, μανάρα μου, δεν θα φαίνονται τα σημάδια του ιδρώτα στις μασχάλες.

Όταν πήρε παρουσίες, ο Εμς σκόνταψε στο επίθετό μου, οπότε είπα δυνατά: «Ρομάν Σκέτο, δεν υπάρχει θέμα, κύριε!» και χαχανίσαμε όλοι, αλλά το κόκκινο φούτερ έδινε καλά σημάδια: ζήτησε συγγνώμη και πέταξε ένα: «Καλά αρχίζουμε!».

Μας είχαν δώσει το πρόγραμμα την προηγούμενη μέρα, αλλά η Ρίτα δεν ήταν εκεί. Μου εξήγησε αργότερα ότι την είχαν βάλει σε λάθος τάξη. Μια ζωή μπουρδέλο εδώ πέρα.

Εμφανίστηκε, και το λέω έτσι, εμφανίστηκε σαν οπτασία, έτσι ήταν: μια οπτασία, με την κόκκινη χαίτη της, τα μεγάλα πράσινα μάτια της, τα βραχιόλια της που κουδούνιζαν *γκλιν γκλιν*. Όταν κοίταξε τριγύρω στην κατάμεστη αίθουσα –ήμαστε τριάντα επτά εκείνη τη χρονιά στα μαθήματα κορμού, μας ξεπερνάει κανείς;– το βλέμμα της σταμάτησε στην άδεια καρέκλα δίπλα μου και σκέφτηκα: Αχ, κουλ.

Έχει ένα σωρό συμπαθητικά άτομα το σχολείο, τον Βιγκό,

τον Τιμούρ, τον Σοφ, κι επίσης τη Λένα και την Εμέ-Μαρί. Η κοινωνική μου ζωή είναι πολύ καλή. Αλλά βλέποντας τη Ρίτα ήταν σαν να καταλάβαινες ξαφνικά ότι ζεις μέσα σε ένα σύννεφο από μυγάκια, και είσαι κι εσύ ένα μυγάκι, και στη μέση όλων αυτών βρίσκεται μια πεταλούδα.

ΤΙΜΟΥΡ

Τι θα την κάνετε αυτή την ηχογράφηση; Εντάξει, αν είναι έτσι, θα προσπαθήσω να προσέχω πώς μιλάω. Αν ξεφύγω, θα το μαζέψω, το υπόσχομαι.

Ας ξεκινήσουμε από την αρχή, όπως έλεγε η γιαγιά μου: η πρώτη μέρα της σχολικής χρονιάς πέρασε χωρίς κάτι ιδιαίτερο. Χαιρόμουν που ξανάβρισκα την παρέα μου και που ήμουν στην ίδια τάξη με τη Ρομάν. Έχει πλάκα η Ρομάν, λίγο τρελή βέβαια (πίνει χυμό σέλινου), αλλά συμπαθητική.

Πέρα απ' αυτό, τίποτα καινούριο. Μια τάξη της τρίτης λυκείου, καταλαβαίνετε, τους ήξερα λίγο πολύ όλους, τουλάχιστον φατσικά. Υπεύθυνη της τάξης μας ήταν φέτος η κυρία Ντιζάν –Ιστορία-Γεωγραφία–, στην οποία με τρώει από την πρώτη λυκείου να της προτείνω έναν καλό καθαρισμό δοντιών γιατί η ανάσα της βρομάει τρελά. Κι όταν λέω τρελά, εννοώ *τρελά* τρελά. Έχω μυωπία και χωρίς τα γυαλιά μου τα βλέπω όλα θολά. Κι όμως, το δικό της μάθημα είναι το μόνο όπου με το που μπαίνω μέσα τρέχω στην τελευταία σειρά και παρακαλάω να ανοίξουμε τα παράθυρα. Η μπόχα είναι τόσο φρικτή, που ποτίζουν οι τοίχοι.

Όταν η κυρία Ντιζάν περπατάει ανάμεσα στα θρανία και πλησιάζει προς το πίσω μέρος της τάξης, αισθάνομαι ρίγη. Φοβάμαι μην τυχόν πεθάνω. Πρέπει να έχει μέσα στο στόμα της κάποιον εξωγήινο οργανισμό, κάποιο βακτήριο που έχει έρθει από κάποιον πολύ πολύ μακρινό γαλαξία και καταλαμβάνει αργά αλλά σταθερά το σώμα της για να μολύνει στη συνέχεια τον κόσμο, να αποικίσει τη Γη και να εξαφανίσει την ανθρωπότητα. Είναι κρίμα, γιατί κατά τ' άλλα η κυρία Ντιζάν είναι φανταστική καθηγήτρια. Δεν βαριόμαστε ποτέ στο μάθημά της, και έχουμε πάντα την αίσθηση ότι βγαίνουμε πιο έξυπνοι.

Εκείνη τη μέρα, δεν είχα παρατηρήσει τίποτα ιδιαίτερο εκτός από μια ελαφριά κρίση πανικού όταν φοβήθηκα πως στη διάρκεια του καλοκαιριού είχαν σφραγίσει τα παράθυρα. Τελικά, ήταν απλώς σκουριασμένα. Τραβώντας με δύναμη, πρώτα έσπασα ένα πόμολο, που έχωσα στα κρυφά στην τσέπη μου, αλλά το επόμενο παράθυρο μου έκανε τη χάρη να ανοίξει λιγάκι. Κατάφερα να συγκεντρωθώ στο πρόγραμμά μας, στα ονόματα των καθηγητών κ.λπ., χωρίς να φοβάμαι ότι θα λιποθυμήσω λόγω στοματικών αναθυμιάσεων. Η Ρομάν αποκαλεί την κυρία Ντιζάν «Σαρλάκ» – αυτό το σιχαμένο πλάσμα που θέλει χίλια χρόνια για να χωνέψει στην *Επιστροφή των Τζεντάι*.

Η Ρίτα δεν είχε έρθει ακόμα. Είχε περάσει την πρώτη της μέρα της τρίτης λυκείου σε άλλη τάξη. Δεν ξέρω γιατί, αλλά στο σχολείο μας έχουν τις οργανωτικές ικανότητες τρίχρονου παιδιού.

Στη συνέχεια, πήγαμε όλοι μαζί να φάμε στην πλατεία δίπλα στο σχολείο. Η ζωή είναι ωραία όταν τρεφόμαστε με σάντουιτς. Η μάνα μου έχει κόλλημα με τα λαχανικά. Ειλικρινά, τα πράσα είναι μια αηδία.

Τα σοβαρά πράγματα ξεκινούσαν την επόμενη μέρα, το άρωμα του καλοκαιριού παρέμενε ακόμα γύρω μας. Δεν είναι δικό μου αυτό. Του Βιγκό είναι. Το άτομο είναι ποιητής. Ο δικός μας Ρεμπό, μόνο που γράφει στ' αγγλικά. Δεν κάνω πλάκα, τα κείμενά του είναι υπέροχα. Αλλά δεν του το λέμε και πολύ μην τυχόν και το πάρει πάνω του. Όταν πάει να ξεφύγει και να πάρουν τα μυαλά του αέρα, γουστάρω να του θυμίζω πόσο λιώμα ήταν στην Τραγωδία. Έτσι και κάνω έστω και μια ελάχιστη αναφορά σε αρκουδάκια και ουράνια τόξα λερωμένα με ξερατό, του κόβεται η μιλιά. Εγγυημένο ξεφούσκωμα, καλύτερο κι από καρφί σε λάστιχο αυτοκινήτου.

Ωστόσο την πρώτη μέρα του σχολείου δεν υπήρχε ανάγκη υπενθύμισης αυθόρμητης αποβολής γαστρικών υγρών. Ο Βιγκό προσπαθούσε να χαμογελάει, αλλά τώρα πια τον ξέρω απέξω κι ανακατωτά. Δεν ήταν καλά.

Οι γονείς μου είναι ακόμα μαζί και νομίζω ότι αγαπιούνται. Ο μεγάλος μου αδελφός, ο Οχράν, σπουδάζει φαρμακευτική στις Βρυξέλλες, ακολουθώντας τα βήματα της μητέρας μου, και η μικρή μου αδελφή, η Αϊλίν, είναι επτά χρόνια μικρότερή μου. Παίζει στα κρυφά με τις κούκλες της, της αρέσουν τα μπισόν –αυτά τα άσπρα σκυλάκια που μοιάζουν με σφουγγαρίστρες με πόδια–, τα δελφίνια και τα μαρσμέλοου, είναι σπαστικιά, αλλά υπάρχουν και χειρότερα. Η μαμά μου είναι φαρμακοποιός, λοιπόν, και ο μπαμπάς μου πολιτικός μηχανικός. Είναι λίγο μονοκόμματοι, δεν έχουν πολλούς φίλους, είναι σπαστικοί κι αυτοί, αλλά πραγματικά, δεν είναι και για να κλαίγεται κανείς με τις ώρες. Τυχαίνει κιόλας καμιά φορά να μεταμφιέζομαι για να παίξουμε με την αδελφή μου. Εγώ γίνομαι η «Λουλουδένια

Αρκούδα», εκείνη η «Αμάντα Σοκολάτα», και ζούμε φοβερές περιπέτειες, μας κυνηγούν κατάσκοποι πληρωμένοι από τον βασιλιά των κανίς, για παράδειγμα, αλλά αυτό είναι μυστικό. Σε κάποια αμερικάνικη σειρά, θα ήμαστε η περίεργη οικογένεια που αγαπιέται τόσο πολύ, που αυτή η αγάπη καταντάει ύποπτη.

Ο Βιγκό είναι άλλη ιστορία.

Η μητέρα του πέθανε από καρκίνο του μαστού όταν εκείνος ήταν δεκατριών. Δεν τον ήξερα τότε. Είναι μοναχοπαίδι. Ζει με τον Ζακ, τον πατέρα του, στο μικροσκοπικό σπίτι τους.

Το σχολείο μας είναι ένα από τα τρία δημόσια λύκεια που έχουμε εδώ – υπάρχουν κι άλλα τέσσερα, ιδιωτικά. Έχει πάρα πολύ καλή φήμη, εξαιρετικά αποτελέσματα, και είναι τεράστιο, γιατί παίρνει μαθητές από τις κοντινές κωμοπόλεις και τα χωριά. Υπάρχει κάτι σαν πάρκο ανάμεσα στα κτίρια, με γκαζόν, με δέντρα, με παγκάκια, τρώμε εκεί όποτε έχει καλό καιρό, τέλος πάντων, όχι πολύ κακό. Έχουμε το σημείο μας, βρισκόμαστε εκεί με τα σάντουιτς και τις τάρτες μας.

Ο Βιγκό μένει σε απόσταση σαράντα πέντε λεπτών με το ποδήλατο, σ' ένα κωλοχώρι δίπλα στο δάσος. Μένει στο τέρμα, παράμερα, σ' ένα σπίτι που είναι κάπως ρημάδι. Έχει ρωγμές, η μπογιά στους τοίχους φουσκώνει, και το δωμάτιό του έχει το μέγεθος του μπάνιου μου. Δεν καλεί ποτέ κανέναν εκεί. Μέσα σε τρία χρόνια, έχω πάει μία και μοναδική φορά, κι αυτό για να του κάνω έκπληξη. Πήρε μια φάτσα όταν με είδε μπροστά στην πόρτα... Τώρα, τον καταλαβαίνω. Όπως και να το κάνουμε, ζούμε σε έναν κόσμο όπου το να είσαι φτωχός, γιος κάποιου που ανήκει στην εργατική τάξη, είναι μια ρετσινιά που σου κολλάει στο κούτελο.

Η μητέρα του Βιγκό έχει πεθάνει εδώ και πέντε χρόνια, αλλά δεν άδειασαν ποτέ την ντουλάπα της. Έχει ακόμα τα ρούχα της μέσα, να σκονίζονται. Ο Ζακ δεν θέλει ούτε να τα πετάξει ούτε να τα φυλάξει κάπου. Και μια που έχουν μόνο μια κρεβατοκάμαρα, για τα δέκατα πέμπτα γενέθλια του Βιγκό ο γέρος του του πρότεινε να πάρει το δωμάτιο των γονιών, κι εκείνος κοιμάται πια στον καναπέ, στο μικρούλικο σαλόνι τους. Τα ρούχα του Βιγκό είναι στοιβαγμένα όπως να 'ναι σε μια γωνία.

Δεν ξέρω τι δουλειά κάνει ο Ζακ, αλλάζει όλη την ώρα. Έχει υπάρξει σερβιτόρος, σοβατζής, μεταφορέας, πωλητής παπουτσιών στις λαϊκές, πορτιέρης, βοηθός ανθοπώλη. Μια μέρα, τον πετύχαμε στο κέντρο, κι ο Βιγκό δίστασε προτού να μου τον συστήσει. Δεν έχει ποτέ πλάκα να πέφτεις πάνω στους γονείς σου ενώ είσαι με φίλους, αλλά σ' αυτή την περίπτωση ήταν διαφορετικό. Ο πατέρας του χαμογελούσε τόσο πολύ! Είναι περήφανος για τον γιο του, φαίνεται αυτό. Ωστόσο υπήρξε μια στιγμή αμηχανίας, μείναμε για λίγο ακίνητοι να κοιταζόμαστε, και μετά ο Βιγκό τον χτύπησε ελαφρά στην πλάτη. Δεν το συζήτησα ποτέ μαζί του, αλλά ήταν λίγο σε φάση «ουφ, ας γίνει ό,τι είναι να γίνει» όταν μου είπε: «Ο πατέρας μου...» με το χέρι απλωμένο προς το γεροδεμένο σώμα του Ζακ. Εκείνη την εποχή, ήταν αντιπρόσωπος μύλων για τουαλέτες – ξέρετε, αυτές τις λεκάνες που κάνουν έναν διαβολεμένο θόρυβο και έχουν λεπίδες για να κομματιάζουν ό,τι πέφτει μέσα. Αναγκάστηκα να υποστώ είκοσι λεπτά χωρίς σταματημό με: «... και το μοντέλο με τις οκτώ λάμες, μιλάμε για ποιότητα, λάμες που κόβουν σαν ξυράφια, οπότε δώσε βάση, πίστεψέ με όταν σου λέω ότι διαλύει τα κόπρανα όσο κανένα άλλο, και μπλα μπλα μπλα». Προσπαθούσα να δείχνω

όσο γινόταν ενδιαφέρον: κουνούσα το κεφάλι σε τακτά χρονικά διαστήματα, κοιτούσα τον Ζακ στα μάτια, αλλά ο Βιγκό κόντευε να πεθάνει από την ντροπή. Όταν φύγαμε, δεν είπε λέξη για αρκετά λεπτά.

Ο Βιγκό δούλευε τα Σαββατοκύριακα σε ένα μαγαζί που πουλούσε γλυκά. Όχι σε κλασικό ζαχαροπλαστείο, αλλά σε ένα μαγαζί με καπκέικ που το λένε Καπκεϊκστήριο, στο κέντρο. Είμαι σίγουρος ότι πήρε τη δουλειά χάρη στην ωραία του φάτσα. Το 'χει ο τύπος. Γι' αυτό τον έχω φίλο. Με τη δουλειά, τύχαινε καμιά φορά να μείνει πίσω στα μαθήματα, ή περνούσε περιόδους που ήταν πολύ πεσμένος και καθόταν κι έπαιζε βιντεοπαιχνίδια όλο το βράδυ. Ο Σοφ κι εγώ το παίρναμε χαμπάρι αμέσως όταν το πράγμα άρχιζε να ξεφεύγει, και τον επαναφέραμε. Αλλά ο Βιγκό είναι έξυπνος, έμαθε αγγλικά βλέποντας σειρές, διαβάζει μυθιστορήματα και ποίηση. Πάντα έβγαινε απ' αυτές τις φάσεις.

Εντάξει, θα προχωρήσω παρακάτω, αλλά έχει σημαντικό ρόλο σ' αυτή την ιστορία ο Βιγκό, νόμιζα ότι θα σας ενδιέφερε.

Ναι, ναι, καταλαβαίνω, εντάξει, επανέρχομαι στη Ρίτα. Πάντως, θα το δείτε αν μιλήσετε με τη Ρομάν, και σ' εκείνη αρέσει να βγαίνει εκτός θέματος. Μιλάει, ξεφεύγει κάπου αλλού με ταχύτητα φωτός και μετά παφ, καθόμαστε και συζητάμε για τους Pink Floyd ενώ ψάχναμε να βρούμε ποια είναι η διαφορά ανάμεσα σε ένα λαχανικό και ένα φρούτο, γιατί η ντομάτα είναι λαχανικό τελικά ή φρούτο; Ναι, με συγχωρείτε, η Ρίτα λοιπόν!

Έφτασε την επομένη της πρώτης μέρας του σχολείου.

Την προσέξαμε αμέσως λόγω του ύψους. Είναι πανύψηλη. Κι επιπλέον είναι και κοκκινομάλλα. Ψέματα θα έλεγα αν ισχυριζόμουν ότι δεν την ακολουθούσα με το βλέμμα καθώς διέσχιζε

την αίθουσα 303 για να καθίσει δίπλα στη Ρομάν – η Λένα και η Εμέ-Μαρί, οι κολλητές της, ήταν σε άλλη τάξη, σ' αυτή του Βιγκό. Η Ρίτα εκπέμπει κάτι, οφείλει να το παραδεχτεί κανείς. Και με κουρτίνα μπάνιου ακόμα αν ερχόταν τυλιγμένη, όλοι θα το έβρισκαν φυσιολογικό.

Χαμογέλασε κατευθείαν στη Ρομάν και άρχισαν να ψιθυρίζουν οι δυο τους. Νομίζω πως έπαθαν ένα είδος κεραυνοβόλας φιλίας. Ναι, σας διαβεβαιώ, είμαι σίγουρος, υπάρχει αυτό το πράγμα, δεν πρέπει να είμαστε απόλυτοι στη ζωή, κυρίως σε ό,τι έχει να κάνει με την αγάπη και τα συναισθήματα γενικώς.

Τέλος πάντων.

Ο κύριος Εμς, ο καθηγητής Φιλοσοφίας, πήρε παρουσίες αμέσως μετά.

Είναι πραγματικά συμπαθητικός αυτός ο καθηγητής. Στη διάρκεια της χρονιάς, οργάνωσε συζητήσεις, μας πήγε σε συνέδρια, ακόμα και στο θέατρο μια φορά, με πούλμαν, φανταστείτε τώρα. Δεν υπάρχουν πολλοί σαν αυτόν. Και ντυμένος του κουτιού επιπλέον. Αρκετά κορίτσια είχαν τσιμπηθεί με «τον ωραίο κύριο Εμς», με το τόσο όσο ξυρισμένο μούσι του και τα χρωματιστά του φούτερ. Θα έπρεπε να είχε γίνει ηθοποιός στο Χόλιγουντ, αν θέλετε τη γνώμη μου. Θα έκανε πάταγο, όπως είναι σε στιλ Μπραντ Πιτ και καστανός και... Α, ναι, άντε πάλι, συγγνώμη. Κοιτάξτε, ήταν και καθηγητής του Βιγκό, οπότε έχει κάποια σχέση... Εντάξει.

Συναντιόμουν με τον Βιγκό το μεσημέρι, καμιά φορά στα διαλείμματα, και βέβαια το απόγευμα και τα Σαββατοκύριακα.

Το αρχηγείο μας ήταν το υπόγειό μου. Μένω σε απόσταση τριάντα τριών λεπτών με το ποδήλατο από τον Βιγκό και όποτε

μπορεί έρχεται. Κάνουμε συχνά μαζί τα μαθήματά μας. Δεν έχει γραφείο στο σπίτι του.

Νομίζω ότι πέρασαν τουλάχιστον δυο τρεις εβδομάδες προτού να μιλήσει ο Βιγκό στη Ρίτα. Ναι, τόσο ήταν πάνω κάτω, γύρω στα τέλη Σεπτεμβρίου μάλλον. Σε ένα πάρτι. Πρώτα, η Ρίτα έκανε κυρίως παρέα με τη Ρομάν, όταν έκανε παρέα με άτομα από το σχολείο. Και με τη Λένα και την Εμέ-Μαρί κατά συνέπεια, πού και πού. Δεν είναι εύκολο να αλλάζεις σχολείο στην τρίτη λυκείου. Οι παρέες έχουν ήδη σχηματιστεί, ο Τάδε συμπαθεί τον Τάδε, ο Δείνα είναι κολλητός με τον Απαυτούλη ή δεν χωνεύει τον Αποτέτοιο. Η Ρίτα είναι αρκετά χαμηλών τόνων, όχι από αυτές που θέλουν να τραβάνε την προσοχή γελώντας δυνατά στην αυλή. Οπότε την είχα δει, ήξερα ποια είναι, αλλά έκανα αρκετές μέρες να της μιλήσω.

Η πρώτη φορά ήταν κατά τη διάρκεια μιας απ' αυτές τις συζητήσεις που σας έλεγα, στο μάθημα της Φιλοσοφίας. Δεν θυμάμαι πια ακριβώς πώς έγινε, αλλά κάποια στιγμή αρχίσαμε να μιλάμε για τη θανατική ποινή.

Έρωτας.

Ήταν κι ο Αντονέν στη συζήτηση, εντάξει, δεν θα σας πω ψέματα, δεν τον συμπαθώ τον τύπο, ειδικά μετά από αυτή την ιστορία. Αλλά ήδη τότε δεν τον χώνευα. Κυκλοφορεί συνέχεια φορώντας πουκάμισα και λέει σε όλο τον κόσμο ότι λατρεύει το κυνήγι. Είναι αρκετά συντηρητικός. Αρκετά μαλάκας, βασικά. Σιχαίνεται τις φεμινίστριες, τους γκέι –καλά, δεν μιλάμε καν για τους τρανς–, τέλος πάντων, καταλαβαίνετε τη φάση του: ο τύπος έχει γεννηθεί γέρος. Ναι, κι εγώ από την αστική τάξη

προέρχομαι, τέτοιος είμαι, αλλά επίσης ζω στην εποχή μου. Ξέρω ότι οι άνθρωποι καταστρέφουν τον πλανήτη, είμαι έτοιμος για την αποανάπτυξη, και πιστεύω πως οι γυναίκες έχουν δίκιο που θέλουν να κόβουν αρχίδια. Κι εκτός αυτού, δεν είμαι ούτε ξανθός, ούτε κληρονόμος. Σε περίπτωση που δεν το έχετε πάρει χαμπάρι, δεν με λένε ούτε Νικολά ούτε Εμανουέλ, αλλά Τιμούρ. Πάμε παρακάτω.

Όπως σας έλεγα, η Ρίτα ήταν σε γενικές γραμμές χαμηλών τόνων. Απαντούσε όταν τη ρωτούσαν οι καθηγητές, αλλά δεν είχε μονίμως το χέρι σηκωμένο λες και επρόκειτο να κάνει «κόλλα το» με κάποια ουράνια οντότητα.

Οπότε, κανείς δεν το περίμενε. Η Ρίτα δεν εκνευρίστηκε, αλλά ο Αντονέν τα βρήκε τόσο σκούρα, που στο τέλος έγινε κατακόκκινος από τον θυμό, την ντροπή και την έλλειψη επιχειρημάτων. Έλεγε συνέχεια: «Ναι, καλά, αν κάποιος βιάσει και σκοτώσει την κόρη σου, θα θέλεις μια χαρά να τον καθαρίσεις», κι εκείνη, ψύχραιμη: «Δεν είμαι το κράτος, που οφείλει να δώσει το παράδειγμα, πιστεύω στη δυνατότητα εξιλέωσης, η φυλακή είναι ένα τερατώδες μέρος» –ήξερε για τι πράγμα μιλούσε, αλλά εγώ δεν το γνώριζα τότε ακόμα– «η στέρηση της ελευθερίας είναι ήδη κάτι φρικτό, οι τραγικές συνθήκες, ο υπερσυνωστισμός, η βία, χρειάζονται περισσότεροι πόροι για τη δικαιοσύνη» κ.λπ. Όταν τα λέω εγώ, τα επιχειρήματά της μοιάζουν εξίσου στιβαρά με τσουρέκι βουτηγμένο στο γάλα, αλλά στην πραγματικότητα ήταν κάτι μαγικό.

Ο κύριος Εμς είχε καταχαρεί στην έδρα του, προσπαθούσε να μη χαμογελάει σαν χαζός, αλλά η προσπάθειά του ήταν μάταιη.

Εκείνη τη μέρα, κατάλαβα πως αυτό το κορίτσι δεν ήταν

μόνο όμορφο, αλλά είχε κι ένα μυαλό πολύ πάνω από τον μέσο όρο. Η Ρίτα των χαμηλών τόνων ήταν μια τρομερή ρήτορας. Μάλιστα έκανε Αρχαία Ελληνικά από επιλογή. *Από επιλογή. Για ευχαρίστηση*. Καταλαβαίνετε; Ξέρετε πολλά κορίτσια δεκαέξι χρονών –α, ναι, γιατί δεν ξέρω αν το γνωρίζετε, αλλά η Ρίτα είχε πηδήξει μια τάξη, δεν έχει ενηλικιωθεί ακόμα τώρα που σας μιλάω– που να αποφασίζουν να μάθουν αρχαία ελληνικά *για τη φάση*; Από διανοητική όρεξη και μόνο; Επειδή η Ελλάδα είναι το λίκνο της ανθρωπότητας και τέτοιες μαλακίες; Εγώ ναι. Ξέρω τη Ρίτα. Οι υπόλοιπες παίρνουν μάθημα επιλογής Μουσική ή Θέατρο.

Για να επιστρέψω στη συζήτηση στο μάθημα της Φιλοσοφίας, δεν μπόρεσα να συγκρατηθώ, πέταξα ένα: «Συμφωνώ με τη Ρίτα!» άγευστο σαν τόφου, το ξέρω, αλλά απολύτως ειλικρινές.

Βγαίνοντας, της είπα ευθέως πόσο οξυδερκή και έξυπνη την έβρισκα. Μου ρίχνει ένα κεφάλι, ήταν αρκετά κωμικό να με βλέπει κανείς να γέρνω πίσω το κεφάλι για να της εκφράσω τον θαυμασμό μου.

Το Σάββατο το βράδυ, διηγήθηκα τη σκηνή στον Βιγκό, που είχε έρθει να κοιμηθεί στο σπίτι μου. Ο Σοφ δεν μπορούσε να έρθει, έπρεπε να κάτσει να προσέχει τη Λεϊλά. Ο Βιγκό δεν πίνει πια ούτε στάλα αλκοόλ. Μετά την Τραγωδία, έκανε μερικά αξέχαστα μεθύσια, και μετά ξαφνικά, από τη μια μέρα στην άλλη, το έκοψε. Πιστεύω πως έχει να κάνει με τον πατέρα του: τα μισά βράδια τον μαζεύει από το μπαρ εκεί κοντά τους, εντελώς λιάρδα, οπότε δεν πίνει ούτε μια γουλιά μπίρα. Κι έτσι τη βρίσκαμε με βιολογικό χυμό μήλου όταν του αφηγήθηκα με όσες περισσότερες

λεπτομέρειες γινόταν την εξαιρετικά ευχάριστη συζήτηση της προηγούμενης μέρας.

«Είσαι ερωτευμένος;» με ρώτησε ο Βιγκό χαμογελώντας.

«Ο καθένας θα ήταν ερωτευμένος. Δεν την ξέρω καλά, αλλά σοβαρά το λέω, μου φαίνεται πως η κοπέλα είναι από άλλη διάσταση».

«Άρα, είσαι ερωτευμένος!»

«Όχι, τη θαυμάζω, υπάρχει διαφορά. Δεν είναι για τα κυβικά μου, Βιγκό, ξεκάθαρα. Εκτός κι αν μπορέσω να κάνω πλαστική παντού επάνω μου, δανειστώ από κάποιον τουλάχιστον δεκαπέντε εκατοστά ώστε να μην της φτάνω στον ώμο, και ανακαλύψω κάποιο ναρκωτικό που θα μπορεί να μπουστάρει τη δραστηριότητα των νευρώνων μου έτσι που να φτάνει αυτή του Λέοναρντ Όιλερ και του Βόλφγκανγκ Αμαντέους Μότσαρτ μαζί».

«Απολύτως ρεαλιστική προοπτική, φίλε. Κι εγώ, βέβαια, στον ώμο θα της φτάνω».

Ο Βιγκό είναι σαν εμένα: δεν τον λες και ψηλό… Αυτό είναι σχήμα λιτότητας, πήρα 18 στο απολυτήριο στη Γλώσσα, απλώς το αναφέρω.

«Κατά τη γνώμη μου, το μυαλό σου είναι ήδη πιο κοντά στο δικό της από το δικό μου. Και το γλυκό σου το μουτράκι επίσης, αν και δεν πρόκειται να σου το ξαναπώ. Κι εδώ που τα λέμε, τι γίνεται με τη συνάδελφό σου στα καπκέικ; Αυτή που σου φαίνεται τόσο πνευματώδης;»

«Γνώρισα τον δικό της χθες. Είναι πρωταθλητής του ταϊλανδέζικου μποξ. Ή των μεικτών πολεμικών τεχνών, δεν είμαι σίγουρος».

«Ένας μπάμιας, θες να πεις, ένα σκουλήκι που σέρνεται αφήνοντας ένα μονοπάτι γλίτσας πίσω του;»

«Ακριβώς», είπε γελώντας ο Βιγκό.

Υπήρχε κάποια πίκρα στο γέλιο του, δεν ήταν πολύ στις καλές του. Τον καταλαβαίνω με το που φτάνει στο σπίτι μου. Κάτι στο βλέμμα του, στο πώς αποφεύγει να με κοιτάξει κατάματα, κι επίσης στο χαμόγελό του, κάπως βεβιασμένο.

Άφησα τη σιωπή να απλωθεί. Το έχετε προσέξει; Καμιά φορά, το να μη μιλάς σου επιτρέπει να μείνεις για λίγο μετέωρος στις τελευταίες λέξεις της κουβέντας· μετά τις αφήνεις να ξεγλιστρήσουν σαν νήματα ομίχλης –κι αυτή έκφραση του Βιγκό είναι, είμαι ο βασιλιάς της απάτης– και σιγά σιγά βυθίζεσαι στον εαυτό σου. Είναι κάτι που συμβαίνει με τους πραγματικούς φίλους. Ο καθένας χάνεται στον δικό του κόσμο, σκέφτεται αυτά που τον απασχολούν εκείνη τη στιγμή. Θυμάμαι ότι το μυαλό μου ξέφυγε στα μαθήματα Μαθηματικών που η μάνα μου ήθελε να με βάλει να κάνω στις διακοπές του Οκτωβρίου ενώ εγώ ήθελα μόνο ένα πράγμα, να κοιμάμαι, να αράζω, να ακούω μουσική και να παίζω. Η σιωπή λέει την αλήθεια, με κάποιον τρόπο. Εμφανίζει πόρτες. Οπότε, το να πιάσεις ένα θέμα πιο σοβαρό και πιο προσωπικό έρχεται σχεδόν φυσικά, χωρίς να φαίνεται σαν να είναι κάτι περίεργο ή άτοπο.

«Τον πατέρα μου τον απολύσανε ξανά…» μουρμούρισε ο Βιγκό έπειτα από κάποια ώρα.

Ορίστε. Τα αποτελέσματα της σιωπής.

«Γαμώτο. Τι έγινε;»

Ο Βιγκό ανασήκωσε τους ώμους:

«Ξέρεις πώς είναι, δεν μου είπε λεπτομέρειες. Αλλά έζεχνε κρασίλα όταν γύρισε λίγο μετά το μεσημέρι. Είχε κόψει το χέρι του, χρειάστηκε να τον βάλω με το ζόρι να κάτσει για να το απολυμάνω και να του βάλω τραυμαπλάστ».

«Τραυμαπλάστ που είχες αγοράσει εσύ, εννοείται».

«Εννοείται...» Ο Βιγκό χαμογέλασε, αλλά φαινόταν ότι δεν το έκανε με την καρδιά του.

Δεν ξέρεις πώς να αντιδράσεις σε μια τέτοια ανακοίνωση. Εμένα, οι γονείς μου βγάζουν πολλά λεπτά. Το σπίτι μας είναι μεγάλο, με έπιπλα που κοστίζουν μια περιουσία, έχουμε χώρο και δεν έχω ιδέα τι υπάρχει μέσα στο φαρμακείο του μπάνιου. Ο Βιγκό κάνει τα περισσότερα ψώνια, ακόμα και για πράγματα που εγώ δεν σκέφτομαι ποτέ: χαρτί τουαλέτας, αντισηπτικά, σπίρτα ή παρακεταμόλη. Ενήλικες ευθύνες, με δυο λόγια. Ο Βιγκό μάλιστα βάζει και πλυντήριο. Μπορεί να *σιδερώσει*. Το ξέρω γιατί μια μέρα που κοιμόταν σ' εμένα ξύπνησα... ξύπνησα, χμ, ενοχλημένος, ντροπιασμένος, από, τέλος πάντων, εντάξει, μια νυχτερινή όχληση όπως λέμε, και με έπιασε ένα τρελό άγχος. Ειλικρινά, δεν μπορούσα να φανταστώ να πάω να βρω τη μητέρα μου και να της ζητήσω να μου πλύνει τα σεντόνια λόγω των ερωτικών μου ονείρων. Ο πατέρας μου το πολύ πολύ να αντιδρούσε ως καλός πατριάρχης που είναι –«Είσαι άντρας τώρα, γιε μου»–, αλλά δεν μπορεί να βάλει καν μπρος τη συσκευή, και έχω συναίσθηση ότι δεν είναι καθόλου ωραίο αυτό. Οπότε, μόλις το πήρα χαμπάρι, πετάχτηκα από το κρεβάτι μου και χοροπηδούσα γύρω γύρω τρώγοντας τα νύχια μου. Ο Βιγκό γελούσε σαν τρελός. Αλήθεια σας λέω, ήμουν έτοιμος να βάλω τα κλάματα.

Με άφησε να βράζω στο ζουμί μου για λίγο, κάθισε οκλαδόν στο στρώμα στο πάτωμα, μάζεψε το πάπλωμα, έξυσε τα μαλλιά του σε φάση κούκλος που μόλις έχει ξυπνήσει, και μου είπε:

«Έλα, θα σου τα πλύνω εγώ».

Τον ήξερα ήδη αρκετό καιρό, κι όμως, αυτό δεν το περίμενα. Θα έπρεπε να το περιμένω και πήρα ένα μάθημα: έκτοτε, έχει συμβεί μια επανάσταση στη ζωή μου, πλένω εγώ τα ρούχα μου. Ο Βιγκό πλένει τα ρούχα του γέρου του.

Επανέρχομαι σ' αυτόν, με την ευκαιρία.

«Δεν είναι κακός», διευκρίνισε ο Βιγκό λες και αμφέβαλλα.

«Το ξέρω».

«Είναι απλώς καταθλιπτικός. Απροσάρμοστος».

«Και τα μισά απ' όσα βγάζει τα πίνει», πρόσθεσα χωρίς να το πολυσκεφτώ, γιατί, όπως και να το κάνουμε, είναι αλήθεια.

«Ναι. Αλλά έχω να φάω».

Σ' αυτό το σημείο, σας διαβεβαιώ πως ο Βιγκό υπερέβαλλε. Είναι από τους ελάχιστους που έχουν υποτροφία στο σχολείο μας, μαζί με τη Ρίτα, βασικά αυτοί οι δύο είναι οι μόνοι. Το πόσες φορές είχε έρθει ο Βιγκό το πρωί στο σχολείο με την κοιλιά να γουργουρίζει... Και μέρα παρά μέρα έφερνε σάντουιτς με μπαγιάτικο ψωμί.

Κανείς δεν τρώει στην καντίνα στην τρίτη λυκείου. Στο δικό μας σχολείο, είναι η χρονιά της ελευθερίας: βγαίνουμε από το σχολείο όποτε θέλουμε, δεν μας κρατάνε όταν έχουμε κενό, άρα δεν τίθεται θέμα να συνεχίζουμε διάφορες συνήθειες της πρώτης και της δευτέρας λυκείου. Παντού τριγύρω, έχει εστιατόρια, φούρνους, καφέ. Κάθε μεσημέρι, επελαύνουν οι πεινασμένοι μαθητές.

Τώρα που το σκέφτομαι εκ των υστέρων, θα μπορούσε να είχε φάει πολλή καζούρα ο Βιγκό. Όμως φοράει κάτι κουρέλια και πάνω του δεν φαίνονται έτσι, είναι έξυπνος, έχει χιούμορ, ξέρει να μιλάει. Και να μην πούμε και για τη «βάρβαρη στιγμή»

του, όπως τη λέω εγώ. Στην πρώτη λυκείου, σε ένα από τα πρώτα πάρτι της χρονιάς –δεν γνωριζόμασταν ακόμα πολύ καλά–, ο Βιανέ, ένας φίλος του Αντονέν, κορόιδεψε τον Ζακ, τον είπε μεθύστακα. Χωρίς καμιά προειδοποίηση, ο Βιγκό τού έριξε μια μπουνιά στο στομάχι. Στη συνέχεια συνέστησε στον Βιανέ να αποφεύγει να μιλάει για «πατρικά» ζητήματα, μια που ο δικός του πατέρας ήταν σε φάση που έπαιρνε διαζύγιο έπειτα από την ανακάλυψη μιας ερωμένης κάτω των είκοσι πέντε. Μεγάλη τύχη, δυο μέρες νωρίτερα είχαμε ακούσει κάτι μανάδες να κουτσομπολεύουν έξω από ένα καφέ. Αυτός ο μαλάκας ο Βιανέ ήταν πολύ απασχολημένος κάνοντας εμετό και δεν μπορούσε να τον ακούσει. Μετά απ' αυτή την επίδειξη δύναμης –δικαιολογημένη, αν θέλετε τη γνώμη μου– κανένας, ποτέ ξανά, δεν τόλμησε να κοροϊδέψει τον Βιγκό, ούτε καν για τα άθλια σάντουίτς του. Ο Βιγκό μού εξήγησε αργότερα ότι το να χτυπήσεις κάποιον στην κοιλιά έχει αδιαμφισβήτητα πλεονεκτήματα: δεν αφήνει σημάδια και ρίχνει κάτω τον αντίπαλο κόβοντάς του την ανάσα. Κρίνοντας από τα κατακόκκινα μούτρα του τύπου με το στόμα ανοιχτό σαν πέστροφα που την έχεις βγάλει απ' το νερό, τον πιστεύω. Ξέρω, η χρήση βίας, ίου, κι όλα αυτά, αλλά καμιά φορά, μπροστά σε κάτι αποκτηνωμένους μαλάκες, πρέπει να επιστρατεύσει κανείς το διανοητικό ΚΑΙ το σωματικό μπαζούκα.

Ο Βιγκό είναι λεπτός, αλλά έχει κοψιά αθλητή. Κάνει αναρρίχηση από τότε που ήταν στο γυμνάσιο. Όταν σηκώνει το μικρό του δαχτυλάκι, φαίνονται κάτω από το δέρμα του μύες που ούτε εσείς ούτε εγώ υποψιαζόμαστε ότι υπάρχουν. Εγώ, προσωπικά, τρέχω πού και πού μαζί με τον πατέρα μου τις Κυριακές, αλλά περισσότερο για να μην είμαι σαν κλώνος του θείου μου, που

έχει πιο μεγάλο στήθος από τη μάνα μου. Τα σπορ δεν είναι το μεγάλο μου πάθος. Προτιμώ τα τσιζκέικ.

Ναι, εντάξει, σας το είπα, δυσκολεύομαι να συγκεντρωθώ. Πού ήμαστε; Πάντως, αν θέλετε πραγματικά να καταλάβετε τι συνέβη, κατά την ταπεινή μου γνώμη, οι λεπτομέρειες έχουν σημασία. Δεν είναι τυχαίο που ο Βιγκό και η Ρίτα…

Οκέι, φτάνω και σ' αυτό. Αφήστε με να σκεφτώ μια στιγμή.

Το πάρτι ήταν το τελευταίο Σαββατοκύριακο του Σεπτεμβρίου, είμαι σχεδόν σίγουρος. Οι άλλοι μπορεί να το θυμούνται καλύτερα από μένα. Ήταν στης Ρομάν, τέλος πάντων, στο σπίτι του πατέρα της. Είναι αρχιτέκτονας κι έχει ένα απίστευτο σπίτι. Οι γονείς της Ρομάν είναι χωρισμένοι. Η μητέρα της ζει με μια φοβερή γυναίκα, τη Ζιλί, θα σας μιλήσω και γι' αυτήν, και ο πατέρας της επίσης έχει ξαναπαντρευτεί με μια γυναίκα, παρόλο που στην αρχή το είχε πάρει πολύ άσχημα που η πρώην του ανακάλυψε πως είναι λεσβία και πολύ πιο ευτυχισμένη και ικανοποιημένη με τη Ζιλί, αλλά οκέι, αντιλαμβάνομαι ότι ξεφεύγω πολύ από το θέμα μας και είναι καλό σημάδι αυτό, θέλω να πω, είναι καλό σημάδι που το αντιλαμβάνομαι. Επιστρέφουμε στο σπίτι της Ρομάν: ακριβό ξύλο, μεγάλα δωμάτια, τζαμαρίες προς τον καταπράσινο κήπο, πέντε υπνοδωμάτια σαν να έχουν βγει από περιοδικά διακόσμησης, γραφείο, αδιανόητα τζάκια. Ο πατέρας της έλειπε για το Σαββατοκύριακο με τη γυναίκα του και την κόρη τους, που είναι, δεν ξέρω, δύο χρονών περίπου, τέλος πάντων, στην ηλικία που έχουν ακόμα πιπίλα, καταλάβατε.

Μένουν σε μια πολύ ωραία γειτονιά στα προάστια, με δέντρα γύρω γύρω, ευάερη, με γήπεδα τένις και δύο τεράστια πάρκα όπου η ατμόσφαιρα είναι τόσο ήρεμη, που ακούς τα πουλιά να

κλάνουν. Η Ρομάν μένει εκεί κάθε δεύτερη εβδομάδα. Ήμαστε χαρούμενοι γιατί έκανε το πρώτο μεγάλο πάρτι της χρονιάς. Φτάναμε στο σπίτι της σε κοπάδια: άλλοι με λεωφορείο, άλλοι με ποδήλατο, άλλοι με τα πόδια από τον τελευταίο σταθμό του μετρό. Ήμαστε καμιά τριανταριά, θα κάναμε κατάληψη στις πέντε κρεβατοκάμαρες και στους καναπέδες και θα φεύγαμε τα ξημερώματα.

Ο Βιγκό έφτασε στο σπίτι μου κατά τις οκτώ, μετά τη δουλειά του στο Καπκεϊκστήριο. Έκανε ένα ντους, συζητήσαμε, ακούσαμε μουσική, μου έδειξε κάτι στίχους που είχε γράψει, τσιμπήσαμε κάτι γιατί στα πάρτι μόνο πίνουμε, διαβάσαμε ένα βιβλίο στην Αϊλίν, την αδελφή μου. Μετά ο πατέρας μου, ο γλυκούλης, μας πήγε στη Ρομάν με το αυτοκίνητο.

Πρέπει να ήταν γύρω στις δέκα.

Μουσική ξεχυνόταν από τα παράθυρα και κατέκλυζε τη γύρω περιοχή, που συνήθως ήταν τόσο ήσυχη, και στο ισόγειο είχαν ήδη αρχίσει να χορεύουν.

Ήταν φανταστική βραδιά.

ΒΙΓΚΟ

Εκείνο το βράδυ, φτάνοντας στο σπίτι του Τιμούρ, ήμουν πολύ στα κάτω μου. Έχει κάτι το φθινόπωρο, δεν βρίσκετε; Οι μέρες μικραίνουν, το καλοκαίρι μάς εγκαταλείπει, σαν εραστής ή ερωμένη που βαρέθηκε. Τα ξεγυμνωμένα σώματα βάζουν τζιν, φούτερ, σακάκια και μπουφάν, έστω κι αν είναι ελαφριά. Δεν ξέρω αν οι άνθρωποι το αντιλαμβάνονται πλήρως, αλλά είμαι σίγουρος πως η επαφή μας με τον κόσμο επηρεάζεται από το φως που μειώνεται, τον ουρανό που συρρικνώνεται, τα πουλιά που μαζεύουν προμήθειες πριν από το μεγάλο τους ταξίδι.

Για εμάς τους ανθρώπους, υπάρχει η φασαρία της επιστροφής στο σχολείο, οι προετοιμασίες και η προσαρμογή στα χρονοδιαγράμματα, τα αυστηρά ωράρια που επανέρχονται. Ο καιρός είναι ακόμα καλός. Και μετά, λίγο λίγο, αρχίζουμε να νιώθουμε μέχρι το μεδούλι μας αυτή την επιθυμία να χωθούμε κάπου, να κρυφτούμε κάτω από μια κουβέρτα ή ένα πάπλωμα, να προετοιμαστούμε για τον χειμώνα, να συγκεντρωθούμε στον εαυτό μας, την ανάγκη τρυφερότητας, βραδύτητας ίσως. Τέλος πάντων, για μένα, το φθινόπωρο είναι η εποχή της απόσυρσης.

Έχει πάντα κόσμο στο Καπκεϊκστήριο, το μαγαζί δουλεύει καλά, πολύ καλά μάλιστα. Η Φατία είναι έξυπνη. Ξεκίνησε φτιάχνοντας καπκέικ στην κουζίνα της και τα πουλούσε σε εστιατόρια. Δεν είμαι σίγουρος αν είναι νόμιμο αυτό, ευτυχώς πάντως έσκισε. Κάποια χρόνια αργότερα, είχε μαζέψει αρκετά χρήματα – γιατί οι τράπεζες δεν ήθελαν καμία σχέση, σκεφτείτε τώρα, η Φατία, είκοσι επτά χρονών εκείνη την εποχή, που ζει σε μια εργατική γειτονιά των προαστίων, να πάρει δάνειο; Βοήθεια... Τόλμησε να κάνει το βήμα και άνοιξε το μαγαζί της. Θα μπορούσε να αναπαυθεί στις δάφνες της, όχι όμως. Σκοτώνεται για να είναι πρωτότυπη, προτείνει ένα σωρό επιλογές, γεύσεις. Συνέχεια ψάχνει πρωτότυπες συνταγές και όλη την ώρα κάνει δοκιμές. Από την αρχή –ξεκίνησα να δουλεύω εκεί όταν ήμουν στην πρώτη λυκείου– είμαι το πειραματόζωό της. Δοκιμάζω πρώτος τα γλυκά της, τα ασυνήθιστα και μυστικά υλικά της. Στο ενενήντα πέντε τοις εκατό των περιπτώσεων, πρόκειται για απόλυτη επιτυχία. Κάποιες φορές το αποτέλεσμα είναι αδιάφορο. Μία φορά, το έφτυσα.

Δεν το έκανα επίτηδες. Επιπλέον, πρέπει να είχα μόλις μια δυο εβδομάδες που δούλευα εκεί, ήμουν καινούριος, έτρεμα όταν σέρβιρα τους λάτε, και τα σχεδιάκια που υποτίθεται πως έπρεπε να ομορφαίνουν τον αφρό των ζεστών ροφημάτων έμοιαζαν περισσότερο με παχύσαρκα εκτοπλάσματα παρά με ωραία κομψά φυλλαράκια. Και ήμουν σίγουρος πως η δοκιμαστική μου περίοδος θα τελείωνε με ένα «ευχαριστούμε και λυπάμαι», όταν ένα βράδυ, πάνω που είχαμε κλείσει, η Φατία μού δίνει ένα πράσινο φωσφοριζέ καπκέικ.

Ήταν η πρώτη φορά που με χρησιμοποιούσε για δοκιμαστή.

Καθάριζα τον πάγκο εκείνη τη στιγμή. Σκούπισα προσεκτικά τα χέρια μου στην ανθρακί ποδιά μου, έπιασα το καπκέικ, κοίταξα με λίγη αγωνία τη Φατία, που μου χαμογέλασε ενθαρρυντικά, και το δάγκωσα.

Είναι αδύνατον να περιγράψεις τη γεύση, αλατισμένο πράσινο μήλο με λίγο από ελιά και γραβιέρα ανακατεμένα με αμυγδαλόπαστα.

Αηδία.

Το έφτυσα όλο στο πιάτο.

Ακολούθησε μια σύντομη στιγμή, μετέωρη, κατά την οποία δεν τολμούσα να την κοιτάξω. Επιπλέον, μια λεπτή κλωστή σάλιου κρεμόταν από το σαγόνι μου, μια μικρή γυαλιστερή γέφυρα ανάμεσα στο σώμα μου και το μασημένο κομμάτι του καπκέικ, μια φρίκη, και σκέφτηκα: Πάει, πρέπει να βρω άλλη δουλειά, τα ίδια με τον πατέρα μου είμαι, δεν αξίζω παραπάνω απ' αυτόν.

Όμως η Φατία άρχισε να γελάει, ένα βροντερό γέλιο που με ανάγκασε να την κοιτάξω.

«Ε, λοιπόν, είχα τις αμφιβολίες μου, αλλά τουλάχιστον τώρα είναι ξεκάθαρο».

Πέρασα το μανίκι μου από το πιγούνι μου για να σκουπιστώ με ένα χαμόγελο σαν να ήμουν δυσκοίλιος γέρος.

«Συγγνώμη, δεν...»

«Σσσς, σσσς, ήσουν ειλικρινής και είναι σημαντικό να μπορώ να σε εμπιστευτώ. Η μαμά μου βρίσκει πάντα ό,τι κι αν κάνω υπέροχο. Ακόμα κι αυτό εδώ: σήκωσε τα χέρια προς τον ουρανό φωνάζοντας: "*Έργο των αγγέλων!*"».

Είχε ξεκαρδιστεί.